

**Прединвестиционни и обемно-
устройствени проучвания
ЗООЛОГИЧЕСКА ГРАДИНА
"Кьошковете" Шумен**

гр. Шумен, юни 2025г.

www.eufunds.bg

Проект „Техническа помощ за инвестиции в Зоопарк „Кьошковете“ - Шумен е финансиран по Програма „Околна среда“ 2021-2027 г.,
съфинансирана от Европейския фонд за регионално развитие на ЕС

Документът е разработен във връзка с обявена процедура за финансиране на общински зоологически градини BG16FFPR002-3.007 „Техническа помощ за инвестиции в зоологически градини“ по Приоритет 3 „Биологично разнообразие“, Специфична цел RSO 2.7 „Подобряване на защитата и опазването на природата, биологичното разнообразие и екологосъобразната инфраструктура, включително в градските райони, и намаляване на всички форми на замърсяване“, финансирана от Програма „Околна среда“ 2021 – 2027г. (ПОС 2021-2027г.).

Автори: *арх. Деница Душкова*
ландш. арх. Веселин Шахънов
инж. Емил Петков

I. ОБЩО ПОЛОЖЕНИЕ

ВЪЗЛОЖИТЕЛ: ОБЩИНА ШУМЕН

МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ: ПИ 83510.87.16 по кадастралната карта на гр. Шумен

ОБЕКТ С ПРЕДМЕТ: Прединвестиционни и обемно-устройствени проучвания за Зоопарк „Кьошките“, гр. Шумен, находящ се в ПИ 83510.87.16 по КККР на гр. Шумен

ИЗХОДНИ ДАННИ ПРЕДОСТАВЕНИ ОТ ВЪЗЛОЖИТЕЛЯ

- Скица на поземлен имот №15-787649-16.05.2025
- Акт за Общинска собственост - публична, № 4923 от 26.05.2017г.

Одобрен със заповед №РД-25-2597 от 17.12.2018г., ПУП – ПЗ по чл.110, ал.1, т.3. от ЗУТ за ПИ 83510.87.16 по КККР на гр. Шумен. С плана са определени устройствени параметри:

Устройствена зона „Озп“;

Конкретно предназначение – „Зоокът“;

Начин на застрояване – „Свободно“;

Характер на застрояване – $H < 10\text{м}$;

Пл. На застр. – до 30%

Кинт – до 1,2

% озеленяване – мин. 40%

- Разрешение за строеж № 222 от 20.08.19 г. – „Реконструкция за зоологическа градина в ПИ с идентификатор 83510.87.16, местност „Илчов Баир“ - парк „Кьошките“, гр. Шумен – I-ви етап“
- Разрешение за строеж № 75 от 09.03.20г. – „Реконструкция за зоологическа градина в ПИ с идентификатор 83510.87.16,

местност „Илчов Баир“ - парк „Кьошките“, гр. Шумен – II-ри етап“

- Разрешение за строеж № 23 от 18.02.21г. – „Реконструкция за зоологическа градина в ПИ с идентификатор 83510.87.16, парк „Кьошките“, гр. Шумен – III-ти етап“

Извод от предоставени документи от Община Шумен.

Одобрен и влязъл в сила ПУП – ПЗ за имот_83510.87.16, съгласно същия са стартирани изработване на инвестиционни проекти за модернизация на хабитатите. Модернизацията се извършва в съответствие с изискванията на ЗУТ.

Все още не са предприети действия по разширение на територията на зоопарка. Евентуалното разширение на територията на зоопарка в източна посока следва да се съгласува с плана за управление на ПП Шуменско плато. Същият е публичен и е достъпен на уеб адрес: <https://shumenskoplatо.bg/za-nas/dokumenti/plan-za-upravlenie>

Препоръки от направените изводи!

Да се инициира процедура по допускане и одобряване на ПУП - ПЗ съгласно изискванията на ОУП на гр. Шумен при условие, че градоустройствените показатели покриват заданието за проектиране.

ПУП – ПЗ следва да се изработи при следните устройствени показатели:

Устройствена зона „Озп“;

Конкретно предназначение – „Зоокът“;

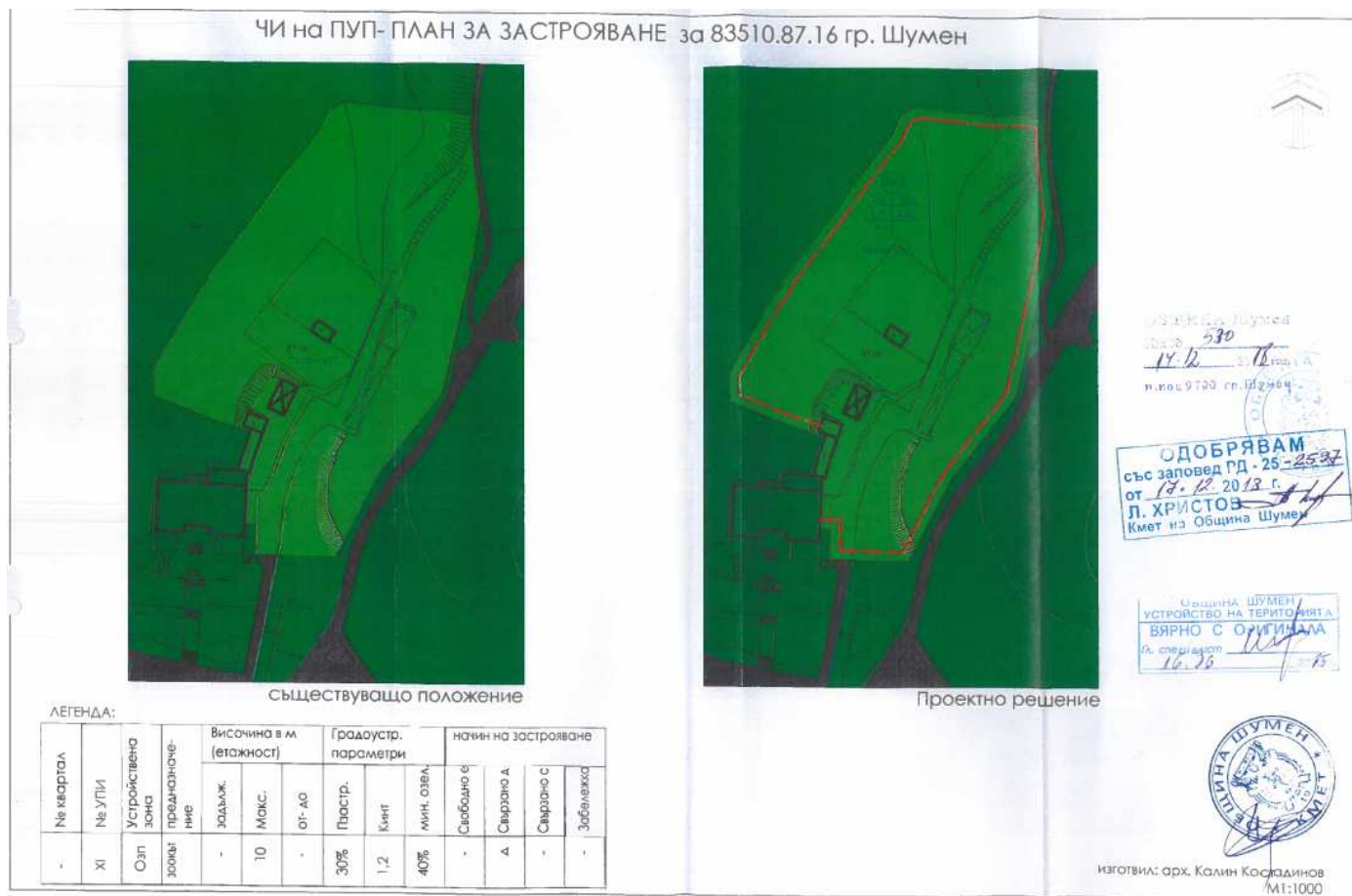
Начин на застрояване – „Свободно“;

Характер на застрояване – $H < 10\text{m}$;

Пл. На застр. – до 30%

Кинт – до 1,2

% озеленяване – мин. 40%

След провеждане на процедурите по одобряване на ПУП – ПЗ и разширяване на територията на зоопарк „Кьошките“ е възможно да се премине към реализация на втория етап от модернизация му. Вторият етап предвижда реализация в следната програма:

Перспективно разширение с ПИ 83510.87.11 - 19740 кв.м.

- Стопанска зона зоопарк "Кьошките" - 950 кв.м.;
- Спасителен център, сеновали, сл. автомобили обучителен център, зелено училище, кафе и наблюдателна кула - 300 кв.м.
- Волиера грабливи птици - 720 кв.м.
- Зона елени - cervus elaphus – благороден елен dama dama - 13 780 кв.м.
- Смесена колекция - сърна (capreolus capreolus) и шпоопашата костенурка (testudo hermanninpu) - 3990кв.м.
- Автомобилни и пешеходни подходи към територията . (Настоящите текстове могат да се използват и като задание по чл.125 от ЗУТ)

Планиран период на разширение и изграждане на втория етап от модернизацията на зоопарка – 6 -10 години.

II. СЪЩЕСТВУВАЩО ПОЛОЖЕНИЕ:

www.eufunds.bg

Проект „Техническа помощ за инвестиции в Зоопарк „Кьошките“ - Шумен е финансиран по Програма „Околна среда“ 2021-2027 г., съфинансирана от Европейския фонд за регионално развитие на ЕС

➤ МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ НА ОБЕКТА

„Зоопаркът в град Шумен е разположен в западния район на града и е част от Лесопарк Кьошковете. До зоопарка се стига, като се премине по пешеходна алея с пейки. Пред него има изградена детска площадка. В непосредствена близост започват туристически пътеки, обхождащи различни природни и исторически забележителности в Природен парк „Шуменско плато“.

Сателитна снимка

Местоположението на Зоопарк Шумен го отличава като изключително спокойно място за разходка и отдых.

Извадка от ОУП на гр. Шумен.

Територията на зоопарк „Кьошковете“ е определена с АКТ № 4923 за публична общинска собственост от 26. 05. 2017 г. Територията му в акта за собственост е определена на 8008 м2, като обществен извънселищен парк, горски парк, в местност „Илчов баир“.

В имота са описани:

Сграда с идентификатор 83510.87.16.2, на един етаж, със ЗП – 45 м2, построена през 1960 г.

Сграда с идентификатор 83510.87.16.3, на един етаж, със ЗП – 26 м2, построена през 1960 г.

Сграда с идентификатор 83510.87.16.4, на един етаж, със ЗП – 48 м2, построена през 1960 г.

Сграда с идентификатор 83510.87.16.5, на един етаж, със ЗП – 23 м2, построена през 1960 г.

Съоръженията и хабитатите за животните в зоопарк „Кьошковете“, обаче не са отразени в акта за собственост, макар, че някои от тях са масивни съоръжения (волиерата за смесена експозиция от птици – вдясно от входа на зоопарка и съоръжението за примати – вляво от входа на зоопарка).

➤ **ТЕРЕННИ ОСОБЕННОСТИ**

Теренът е силно пресечен с изразени западен и източен скат. Надморското равнище в посока юг – север варира от 284,56 до 297,47 м.

Преходното географско и геоисторическо положение на Шуменското плато между Мизийската епиплатформена равнина, Черноморската дълбоководна депресия и Източния Предбалкан и произтичащото от това разнообразие на природните условия и фактори, са дали отпечатък върху неговото формиране и развитие. То се осъществява при: разнородна скална основа с преобладаване на карбонатни скали; силно разчленен платовиден релеф с доминиране на карстова морфоскулптура; смекчени умерено-континентални хидроклиматични условия под допълнителното слабо морско влияние; специфична, азонална почвена покривка; разнообразна по вид и произход предимно вторична растителност с мозаечен характер; продължително поетапно стопанско усвояване със специфични дейности.

За ПП „Шуменско плато“ много типичен е карстът, който предопределя специфичните особености на цялостната природна среда. В платото е развита добре обособена регионална карстова геосистема, която се отнася към автохтонния карст.

Местност „Кьошковете“, като част от природния парк, в голямата си част е изкуствено залесен. Залесяването на местността започва през 1897 г. под ръководството на лесовъда Торишков. По-късно по оформянето на парка работи Иван Димитров – градинар по времето на тогавашния кмет на Шумен, д-р Петър Кърджиев (мандат 1902 – 1905).[2][3] До 1953 г. Площта на „Кьошковете“ е залесена с черен бор, смърч, дугласка ела, явор, клен, габър, бук и др. Централната алея е очертана от вековни кестени, липи и явор.

➤ **ИСТОРИЯ НА ЗООПАРК „Кьошковете“**

Съдейки от акта за собственост част от сградите са построени през 1960г., което води до извода, че към тази дата зоокът вече е съществувал.

➤ **АВТОМОБИЛНИ И ПЕШЕХОДНИ ПОДХОДИ**

Пешеходните подходи към зоопарк „Къшките“ са от алейна мрежа на парка. Автомобилният подход е от ул. „Г. С. Раковски“. Прилежащо на автомобилния достъп има изграден паркинг, който обслужва зоопарка, хотел „Орбита“ и посетителите на парка. Няма организиран паркинг за велосипеди! Няма изградени места за зареждане на електроавтомобили.

Достъпът до зоопарка е от южната ниска част, в непосредствена близост до хотел „Орбита“. Поради теренните особености, входът е смесен – както за посетителите, така и за служебните автомобили за зареждане и обслужване на зоопарка.

➤ **ВИЗУАЛНА ИНФОРМАЦИЯ**

В зоопарка към момента няма изградена система за визуална информация. Няма табели указващи местата на хабитатите, както и достъпните маршрути. Това затруднява посетителите в ориентацията и достъпа до зоопарк Шумен.

➤ **АЛЕЙНА МРЕЖА**

Алеите са в сравнително добро състояние. Финишното покритие на алеите е разнообразно, като преобладаваща е асфалтова настилка.

**Асфалтова настилка
на алеи в обхвата на
територията на
Зоопарк Шумен**

Видимо добро състояние. Забелязват се мрежовидни пукнатини по асфалтовото покритие. Липсват озеленени участъци. Огражденията са пред погледа на посетителите през цялото време. Липсват оформени кътове с дефинирани изгледни точки към огражденията.

Наблюдават се настилки от каменни и бетонови плочи, които не са в добро състояние. Частично са обновени настилките около реновираните хабитати.

Няма изградена система за осигуряване на общодостъпна среда.

➤ **СЪЩЕСТВУВАЩ СГРАДЕН ФОНД И ОГРАЖДЕНИЯ ЗА ЖИВОТНИ**

Колекцията на зоопарк „Кьошките“ Шумен в момента е представена от 21 вида животни – от които 11 вида бозайници и 10 вида птици. Някои от тях са настанени в новопостроени съоръжения, а други в стари съоръжения.

Новите обитания са изградени по проект „Реконструкция на зоологическата градина в ПИ № 83510.87.16 парк „Кьошките“ гр. Шумен от 17.12.2021 г. на Община Шумен и за тях има налична проектна документация, но такава липсва за старите съоръжения. Някои обитания за животните са разположени в общи съоръжения, разделени на сектори и в тях са настанени различни видове животни, а други са самостоятелни.

Новопостроените съоръжения са разположени от двете страни на една асфалтова алея за посетители, която достига до старите съоръжения и от там достъпът е забранен, заради продължаващи ремонтни дейности. Необходимо е да се проектират и изградят нови алеи за посетителите до и около новите обитания за животни, които се планира да бъдат изградени в десетгодишния план за развитие на зоопарк „Кьошките“.

Ограждение за носати

мечета (*Nasua nasua*) – 2 бр. мъжки и 1 бр. женски екземпляри – неместен, незастрашен (*UICN, RED List*), вид включен в списъка на Съюза с инвазивни чужди видове.

Съоръжението е ново построено, разположено в началото и вдясно на алеята. Външното пространство е покрито с метална мрежа, оформено като волиера.

Разположено е на естествен терен. Средата е обогатена, даваща възможност животните да се катерят и да копаят в терена. Вътрешното помещение е с изпълнена изолация, едноскатен покрив и с осигурено отопление. Изпълняват се изискванията на <i>Наредба №6 от 23 октомври 2003г. за минималните изисквания и условия за отглеждане на животни в зоологически градини и центрове за отглеждане и размножаване на защитени видове животни.</i>	
<u>Настоящо обитание за декоративни зайци</u> (<i>Oryctolagus cuniculus</i>) – 6 бр. женски – одомашнен вид (ИАСРЖ, 2006), <u>морско свинче</u> (<i>Cavia porcellus</i>) – 5 бр. мъжки и 4 бр. женски – одомашнен вид	

(bg.wikipedia.org/wiki/морско_свинче).

Съоръжението е новопостроено, в началото и в ляво на централната алея. Оформено е като контактна зона, като предпазната му ограда е изградена от дървени елементи с врата, през която могат да влизат посетители. Не се изпълняват изискванията на чл. 2, ал. 1, т. 1 (размножаване) от Наредба №6 от 23 октомври 2003г., защото наличните зайци са еднополови екземпляри. Необходимо е да се осигури мъжки екземпляр от вида. Морските свинчета (*Cavia porcellus*) са разположени в повдигнато съоръжение от 4 м² и до входа за обслужване се стига по дървени стъпала. Съоръжението е

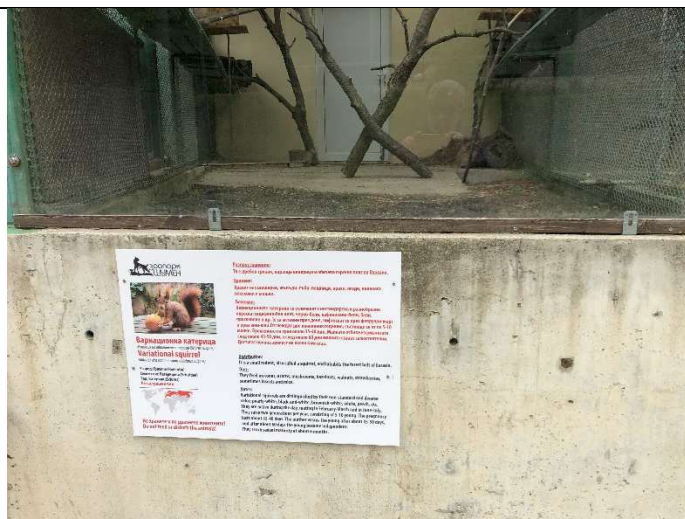
оборудвано с укрития за екземплярите и се изпълняват изискванията на Наредба №6 от 23 октомври 2003г.

Настоящо обитание за котешки лемур (*Lemur catta*) – 1 бр. мъжки и 2 бр. женски - неместен, почти застрашен вид (*UICN, RED List*). Обитанието е новопостроено, второто след това на зайците и морските свинчета, в ляво на алеята. В открития външен двор са настанени екземпляри, мутации на обикновена катерица (*Sciurus vulgaris*). Макар, че съоръжението е повдигнато на бетонов фундамент, експозиционния двор е насипан с почва, озеленен и обогатен с въжета и дървени конструкции за катерене, хранене и почивка на животните.

Фронталната част на експозиционния двор е изпълнена от закалено стъкло. До вътрешното помещение се стига по обслужващ коридор, където освен врата за обслужване има прозорец от закалено стъкло за наблюдение на животните. Помещението е климатизирано и пода е покрит с дървесен мулч. Изпълняват се изискванията на Наредба №6 от 23 октомври 2003г.

Настоящо обитание за мутации на обикновена катерица
(*Sciurus vulgaris*) – 1 бр. мъжки, 2 бр. женски, селектиран вид (Дарик, 2022). Обитанието е разположено от южната страна на експозиционния двор на котешките лемури. Теренът е затревен, а обитанието е

обогатено с дървесни клони, възета и дървесни хралупи. Изпълняват се изискванията на *Наредба №6 от 23 октомври 2003г.*

Настоящо обитание за папагал, корела калифорнийски пълпъдък, масков вирджински пълпъдък, черноопашато прерийно кученце

Трите вида птици и черноопашатото прерийно куче са настанени във вътрешно помещение, част от общото съоръжение за лемури и мутации на обикновенната катерица, Има осигурени врати за обслужващия коридор и експозиционния двор на катериците. Вирджинските

пъдпъдъци са настанени в дървен кафез (снимката долу, в дясно) в помещението. Липсват елементи на естествена среда. Настанени макар и временно, четирите вида не могат да бъдат наблюдавани от посетителите. Не се изпълняват изискванията чл. 2 (1), т. 1 и т 8 на Наредба №6 от 23 октомври 2003г.

Необходимо е и четирите вида да бъдат настанени по подходящ начин и това може да стане в новопостроено, но недовършено съоръжение, разположено на север от обитанието за диамантен фазан.

Настоящо обитание за
обикновен паун,
тракийски кеклик,
яребица, колхидски
фазан, златен фазан ,
папагал монах

Обитанието е новопостроена волиера с външна площ от 217 м² площ и вътрешно помещение с площ от 13 м². Разположена е от дясно на алеята между обитанията за носати мечета и сурикати. Тя е изградена на естествен терен, с осигурена водна площ. Осигурени са достатъчно на брой укрития за птиците на земята и във височина. Волиерата е представена много добре за посетителите. След входна врата и преддверие, посетителите могат да влязат при птиците (контактна зона). Не се изпълняват изискванията

на Наредба №6 от 23 октомври 2003г. по отношение на чл. 2 (1), т. 1 – запазване на размножаването за яребица (*Perdix perdix*), затова е необходимо да се осигури женски екземпляр от вида и да се определи пола на папагалите монах.

Настоящо обитание за диамантен фазан (*Chrysolophus amherstiae*) – неместен, незастрашен вид. Обитанието е новопостроено и е част от общо съоръжение, в което могат да бъдат настанени папагал корела, калифорнийски пъдпъдък, масков вирджински пъдпъдък и черноопашато прерийно куче. Изпълняват се изискванията на Наредба №6 от 23 октомври 2003г.

Настоящо обитание за

чинчила – неместен, одомашнен вид (*Faua.bg*), дивата форма – критично застрашен вид (*UICN, RED List*). Обитанието е ново построено и е разположено между това за сурикати и диамантен фазан. Изпълняват се изискванията на *Наредба №6 от 23 октомври 2003г.*

Обитание за чилийска катерица дегу

Обитанието е новоизградена дървена конструкция, повдигната от естествения терен. Разположено е между обитанието за сурикати от север и голямата волиера за птици от юг. **Не се изпълняват изискванията на Наредба №6 от 23 октомври 2003г. за с чл. 2, ал. 1, т. 7 – единична бройка,** затова е необходимо да бъде

осигурен женски екземпляр от вида.	
Настоящо обитание за камерунска коза– 5 бр.мъжки, 12 бр. женски – одомашнен вид и муфлон (Ovis musimon) – 2 бр. мъжки, 3 бр. женски Съоръжението е разположено на естествен терен. Алеята за посетители свършва глухо в него (без да продължава) заради продължаващи ремонтни дейности. Съоръжението е амортизирано. Общата му площ е около 4000 м2. Необходимо е да се проектират и да се изградят на мястото на съществуващото съоръжение две нови обитания. Едното обитание може да се оформи като „фермерски кът“, след като се изведат от експозиция	

камерунските кози и на тяхно място да бъде настанена медночервена шуменска овца - и черна шуменска кокошка. Покривът на укритието за животни, може да се проектира като площадка за наблюдение от посетителите, до която се стига по стълби. Другата част от съществуващото съоръжение може да се проектира и изгради, като обитание за смесена експозиция от дива коза, местен, застрашен вид в ЧКБ, муфлон (Ovis musimon) – 2 бр. мъжки, 3 бр. женски – не е защитен вид в България и див заек (Lepus europaeus), местен незастрашен вид (UICN, RED List). Необходимо е при проектирането на	
---	--

обитанията да се проектират и алеи за посетителите, тъй като към настоящия момент достъпът на посетители е ограничен. Да се предвидят ВиК и Ел инсталации.	
--	--

НОВИ ОГРАЖДЕНИЯ ЗА ЖИВОТНИ НЕОБХОДИМИ ЗА ДОПЪЛВАНЕ НА КОЛЕКЦИЯТА

Хабитат дива котка – мин. 200 кв.м. – да се проектира северно от хабитат вълчи и източно от централна пътека;

Хабитат Вълци – мин. 520 кв.м. – да се проектира северно от същ. волиепа „птици“ и източно от централна пътека;

Хабитат Видра – мин. 320 кв.м. с водна площ и изглад към подводната част на езерото – северно от фермерски кът и западно от централна пътека;

Хабитат Рис – мин. 240 кв.м.- да се ситуира северно от дива котка и източно от централната пътека;

Фермерска зона – 1525 кв.м. – смесена колекция - шуменска овца черна шуменска кокошка и довършване на същ. сгради – зоната да се предвиди в непосредствена близост до централната пътека и северно Административно - битов комплекс с информационно – образователен и научно изследователски център;

Хабитат пъстър пор – мин. 150 кв.м. в северната част на зоопарка;

- Нова воалиера – извън територията на зоопарка в същ. водна площ, югозападно от входа за Смесена колекция - водоплаващи птици - Червеногуша гъска и Ням лебед, - 691 кв.м.

www.eufunds.bg

Изглед към същ. водна площ, предвидена за волиера „Подоплаващи птици“

- Да се препроектира хабитата за чифтокопитни, като същият се предвиди за смесена колекция Муфлон Дива коза и Див заек – 4000 кв.м. Да се осигури достъп на гледачите до вътрешните помещения без да се налага те да преминават през огражденията.

Ограждения и сгради за довършване или направа на нови извън зона „България“:

- Хабитат сурикати – да се реконструира се с тунел под стъпалата на пътеката за волиерата на птиците и ограждението се разширява в южна посока;

- Да се проектира нов хабитат за черноопашато прерийно кученце;

- Да се предвидят необходимите СМР за довършване на сградата за Папагал корела, калифорнийски пъдпъдък и масков вирджински пъдпъдък.

➤ **ИЗХОД ОТ ПРЕГЛЕДА НА НАЛИЧНИТЕ ОГРАЖДЕНИЯ И ВОЛИЕРИ:**

От анализа на данните и обследване на място в зоопарка става ясно, че територията на зоопарка е малка – 8008 м². На тази територия не е възможно

да се разположи голяма експозиция, като се има предвид и утежняващото обстоятелство, от неравния терен. При желание от страна на ръководството на Община Шумен, и при условие, че планът за управление на природния парк позволява, е възможно да се стартира процедура по допускане и одобряване на ПУП-ПЗ съгласно изискванията на ОУП на гр. Шумен. Така ще се създадат предпоставки за приобщаване към територията на ПИ 83510.87.11 към зоопарк „Кьошките“, с плащ от 19 дка от източната страна на зоопарка. Там би могло да се проектира и изгради съоръжение в което могат да се отглеждат местни копитни видове животни, като елени, сърни, дива свиня и др. на голямо пространство в естествена среда.

Това решение, следва да бъде взето на база на ясен финансов разчет за поддръжката на бъдещата, разширена площ на зоопарка. Следва да се преценят възможността и капацитета на общинското дружество и общинската администрация да обслужват новата територия и увеличени брой животни.

➤ **ВОДОСНАБДЯВАНЕ**

Обектът е захранен с питейна вода от помпена станция „Хижата“ по гравитачен път по водопровод 3/4. Налягането е 3 атм. Питейната вода, която се предлага на животните в зоопарк „Кьошките“ Шумен, към настоящия момент е от ВиК инсталацията само при ново построените обитания. Необходимо е да се осигури евтин воден ресурс за осигуряване на водните площи при планираното изграждане на нови съоръжения. Това е възможно след проектиране и изграждане на връзка от водопреносна тръба, преминаваща в близост до зоопарка, която се захранва от изкуствен водоем събиращ естествено течаща вода и проектиране и изграждане на трайна ВиК инсталация до всички обитания и водни площи.

➤ **КАНАЛИЗАЦИЯ**

Канализация е изградена само в реконструираният ограждения. В съоръженията където има водни площи, големината на отворите за изтичане

и изпускане на водата при почистване да са съобразени с големината на животните и да имат предпазни решетки против бягства.

Обектът разполага с нова, многостъпална пречиствателна станция за отпадни води. Възможно е да се обмисли използването на условно чистата вода след пречиствателното съоръжение.

➤ **ЕЛЕКТРОСНАБДЯВАНЕ**

Има работещо парково осветление.

За нуждите от електричество на зоопарк „Кьошките“ Шумен е изградена подземна електроснабдителна мрежа, която е част от съществуваща инфраструктура. Предоставена е служебна бележка № 2501013291 – 1 /23.05.2025 г. на Община Шумен в уверение на това, че е клиент на Електроразпределение Север АД, за обект с място на потребление: ггр. Шумен, парк Кьошките, Зоопарк, с клиентски № 5300000531 и абонатен №11131059.

Обектът разполага с мощност от 15 Кв.ч.

При последващата модернизация и развитие на зоопарка, тази мощност няма да е достатъчна.

Зоопаркът няма изградена автономна електрозахранваща система в случаи на аварии в електропреносната мрежа. Тези ситуации са рискови за оцеляването на топлолюбивите видове при аварии, настъпили в студените месеци на годината. Необходимо е да се предвиди осигуряване на автономна електрозахранваща система (агрегат) за електричество при аварии. При използване на електропастири в съоръженията за предотвратяване бягството на животни, те трябва да бъдат захранвани с електричество от електропреносната мрежа или фотоволтаични системи и да са осигурени с акумулатор.

➤ **ОВиК**

По-голямата част от животните в колекцията на зоопарк „Кьошките“ Шумен са видове, които могат да издържат на ниски температури и не се

----- www.eufunds.bg -----

отопляват. Топлолюбивите видове са малко, но във връзка с поддържане на оптимална температура за тяхното отглеждане в зоопарка се използват електрически уреди.

В сградите, както и във вътрешните помещения за отглеждане на животни, няма изградена отоплителна и вентилационна система. Отоплението във вътрешните помещения на топлолюбивите видове се осъществява с климатици и конвекторни печки.

Няма изградена соларна инсталация за осигуряване на БГВ на територията на зоопарка.

➤ **ВИЗУАЛНА ИНФОРМАЦИЯ**

Визуалната информация е оскъдна. Има табели с видове на животните на всяко едно от огражденията, но визуална информация даваща указания за маршрут и посока липсва напълно.

➤ **ДЕНДРОЛОГИЧЕН СЪСТАВ**

Дървесните насаждения са изцяло широколистни и като цяло покриват повече от половината от зелените площи. Състоянието на растителността е относително добро. Разположението на дърветата е покрай алеите, в свободните зелени пространства, както и в огражденията. Почти липсва храстова растителност. Тревните площи са в относително добро състояние.

Дендрологичният състав е разнообразен но преобладават месните видове.

ПАРКОВО ОБЗАВЕЖДАНЕ

Наличното парково обзавеждане в реконструираната част е в добро състояние. Желателно е да се обогати.

➤ **РЕШЕНИЕ ЗА ДОСТЪПНОСТ**

На територията на зоопарк „Кьошките“ не са изпълнени изискванията на Наредба № РД-02-20-2 от 26.01.2021 г. за определяне на изискванията за достъпност и универсален дизайн на елементите на достъпната среда в урбанизираната територия и на сградите и съоръженията, както и техническите изисквания за достъпност на морските плажове (загл. доп. - дв, бр. 7 от 2025 г., в сила от 01.01.2026 г.). Поради сложността на терена осигуряването на общодостъпни маршрути ще е изключително трудна за решаване задача. Съдейки от съществуващите денивации в терена, следва да се предвидят освен рампи за преодоляване на височините в терена и механични подемници (платформи и асансьори). Необходимо е да се проектират и панорамни мостове (панорамен обходен мост) с оглед да се обезпечи удобен достъпен маршрут и възможност за наблюдение на видовете и техните хабитати от друга гледна точка.

ДЕТСКИ ПЛОЩАДКИ

Няма изпълнени детски площадки на територията на зоопарка. Поради наличието на изградена детска площадка при входа на зоопарка, отпада необходимостта от изграждане на нови детски площадки на територията на зоопарка.

➤ ОБЕКТИ ЗА ОБЩЕСТВЕНО ОБСЛУЖВАНЕ, ОБРАЗОВАНИЕ И КУЛТУРА

Към настоящия момент в Зоопарк „Кьошките“ няма обособена сграда, в която да се извършва информационно-образователна дейност.

III. ОСНОВНИ ПРИНЦИПИ В ПЛАНИРАНЕТО НА ЗООПАРКОВЕ

Названието „зоопарк“ или „зоологическа градина“ идва от гръцката дума „зоо“, означаваща животно. В тези обекти се отглеждат представители на диви животински видове, които могат да бъдат наблюдавани от посетители. Главната им цел е да се покажат дивите животни на Земята в

обстановка, наподобяваща пейзажите в естествената среда на техните местообитания.

Понятията „зоопарк“ и „зоологическа градина“ могат да се използват като синоними, въпреки че съществува идеята за различия между тях. Зоопаркът, напр. е с по-голям териториален обхват, с по-богати и разнообразни колекции от животни и с природна обстановка, по-близка до естествената.

В този смисъл настоящият обект е зоопарк, част от парк парк „Кьошкова“.

Независимо от размера и съдържанието им, зоологическите градини имат важни функции. Освен да покажат дивите животни на широката общественост, те изпълняват образователни и възпитателни функции, като популяризират идеите за защита на природата. Не по-маловажни са и научноизследователските, рекреационните и естетическите им функции.

Условно зоопарковете могат да се разделят на няколко категории според това къде и как са устроени, на каква площ, според видовете животни от колекциите им и начина им на отглеждане – Градски и крайградски зоопаркове, Сафари паркове, Резервати за развлечение и домашни зоопаркове (Михайлов, 2022, а, б). **Моментното състояние на зоопарк „Кьошкова“ Шумен го определя в категорията на Градски и крайградски зоопаркове**, тъй като е част от паркова среда в която има и други съоръжения в съседство – детска площадка, езеро и няма възможност за разширяване.

Основните тенденции за представяне на колекцията в един зоопарк са по два начина – подреждане на видовете по **таксономичен** или **регионален** признак. Последователното подреждане на различни видове животни от една и съща таксономична група, но обитаващи различни райони и хабитати е *по таксономичен признак*, а при обособяване на територия за

представяне на различни видове, които населяват даден континент, местообитание или климатична зона, е *по регионален признак*.

Естествено това не е канон, затова като най-подходяща за зоопарк „Кьошките“ Шумен би могла да се използва комбинация и по двата признака, като се представят характерни видове от местната фауна с консервационно значение и малки изключения за впечатляващи консервационно значими неместни видове, характерни за зоопарковете.

Основните зони, които се срещат в зоологическите гадина са:

- Експозиционна зона;
- Представителна паркова зона;
- Буферна зона;
- Санитарно-ветеринарна зона;
- Зона за научна и експериментална работа;
- Стопанско-административна зона.

Основните принципи при експонирането на животните са:

- Систематичен
- Зоогеографски
- Екологичен
- Популярен
- Зонален
- Еволюционен
- Зооботанически.

Други особености на зоопарковете са свързани с тяхната композиция, алейна мрежа, капацитет на посетителите и др.

IV. ОБЕМНО УСТРОЙСТВЕНО РЕШЕНИЕ ЗА РАЗВИТИЕ НА ЗООПАРК „КЪОШКОВЕТЕ“

Съгласно „План за колекция“ колекцията на Зоопарк „Кьошките“ в момента е представена от 21 вида диви и домашни животни с обща численост от 112 екземпляра.

Дивите видове са 15, представени с 82 екземпляра. От тях 5 вида са бозайници представени от 20 екземпляра и 10 вида птици представени от 62 екземпляра.

Домашните животни са представени от 6 вида бозайници с общо 30 екземпляра.

В **Плана за колекцията на зоопарк „Кьошките“ Шумен** се планира тя да бъде представена от **30 вида животни, от които 17 вида бозайници и 13 вида птици**. За да се изпълни това е необходимо да бъдат набавен, чрез закупуване, размяна или размножителен заем от други зоопаркове, предоставяне от организации – 7 вида бозайници и 3 вида птици. С изключение на двата вида домашни животни – медночервената шуменска овца (*Ovis aries*) и черна шуменска кокошка (*Gallus gallus domesticus*), всички останали са типични представители на българската фауна, което е предпоставка за засилване ролята на зоопарка в „*ex-situ*“ мерките по опазване на видовете. Някои от тях са с природозащитен статус на критично застрашени или уязвими (в таблицата долу е определен природозащитният статус на всеки вид) и по този начин, освен мерки по опазване на видовете, с присъствието им ще се оформи „зона България“. Не бива да се подминава и факта, че макар и домашни видове – медночервената шуменска овца и черната шуменска кокошка са типични представители за региона.

Настаняването на различни съвместими видове заедно в едно съоръжение може да помогне за максимално използване на пространството в зоопарк „Кьошките“ Шумен. Така се постига увеличаване на капацитета за задържане, без да се променя пространството за задържане (<http://www.azaungulates.org/mixed-species>). Чрез оформяне на смесени

композиции от различни видове **се елиминира разхода на пространства, спестяване на разхода за изграждане на съоръжения, повишаване ефикасността на обслужване и по-впечатляващо преживяване за гостите!**

Възможните смесени експозиции са следните:

- ❖ Смесена експозиция от муфлон (*Ovis montanus*), дива коза (*Rupicapra rupicapra*) и див заек (*Lepus europaeus*)
- ❖ Смесена експозиция от медночервена шуменска овца (*Ovis aries*) и черна шуменска кокошка (*Gallus gallus domesticus*)
- ❖ Смесена експозиция от червеногуша гъска (*Branta ruficollis*) и ням лебед (*Cygnus olor*)
- ❖ Смесена експозиция от диамантен фазан (*Chrysolophus amherstiae*), калифорнийски пъдпъдък (*Callipepla californica*) и масков вирджински пъдпъдък (*Colinus virginianus*)
- ❖ Смесена експозиция от обикновен паун, (*Pavo cristatus*), тракийски кеклик (*Alectoris chukar*), яребица (*Perdix perdix*), колхидски фазан (*Phasianus colchicus*), златен фазан (*Chrysolophus pictus*), папагал монах (*Myiopsitta monachus*)
- ❖ Смесена колекция от водоплаващи птици - Червеногуша гъска и Ням лебед

Настоящото обемно - устройствено решение има за цел да разпреди територията на Зоопарк „Къшкетите“ Шумен по ефективен, законосъобразен и атрактивен начин. Правилното композиране на зоопарк Шумен е важно за развитието му и превръщането му в място, желано за посещение от туристи и местни.

Основният и важен похват в проектирането на зоопаркове е правилно разпределение на алеята мрежа, която да е съобразена с

даденостите на терена. Следвайки европейския и световен пример, обемно - устройственото решение предлага следните композиционни похвати:

- Пейзажно планиране на алейната мрежа, което да осигури „момент на изненада“. Този похват е основополагащ в планирането и проектиране на зоопаркове, тъй като създава емоция в посетителите. Ортогоналното планиране на алейната мрежа отегчава посетителя и го извежда бързо от зоопарка.
- Цел при планиране и проектиране на зоопарк е посетителят да прекара повече време, разглеждайки експозициите от животни.
- Осигуряване на периметрова обслужваща алея, която освен обслужващ характер има и охранителен. Огражденията на животните нямат пряк контакт с периметровата ограда на имота.
- Правилно планиране на входната зона- възможност за обособяване на комплекс с павилион или магазин за сувенири, тоалетни, зона „стая за майки“, информационно-образователен център, административно – битов сектор с необходимите работни офиси за управител, зооинженер, биолог, стая за почивка на работниците и необходимите санитарни възли – съблекални, бани и тоалетни за жени и мъже, както и ветеринарна амбулатория. Тоалетните за посетителите трябва да в близост до вход- изхода за посетители, като част от тях трябва да бъде осигурен и санитарен възел достъпен за ЛНП. Зоната „стаята за майки“ трябва да съдържа помещение, осигурено с маса за повиване, кът за хранене на бебета, както и достъпен санитарен възел за ЛПН.
- Единна стилистика в парковото обзавеждане, която да е съобразена с експонираната зона. По този начин усещането на

посетителя за комфорт в зоната, която разглежда се приближава максимално до естествения хабитат на животните.

- Обособяване на кътове за отдих и рекреация.
- Осигуряване на интерактивен пътеводител.

➤ **НОВИ ОГРАЖДЕНИЯ ПРЕДВИДЕНИ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ЗООПАРК „КЪОШКОВЕТЕ“ В ЗОНА „БЪЛГАРИЯ“**

Номер на ограждението, съгласно Графичната част	Вид на ограждението	Местоположение на ограждението	Изисквания и препоръки съгласно План за развитие	Площи съгласно обемно-устройственото решение
	<u>НОВИ СЪОРЪЖЕНИЯ В ЗОНА „БЪЛГАРИЯ“</u>			
	Рис (Lynx lynx)	Изграждане на ново съоръжение, на естествен терен с водна площ, североизточно от старата клетка за	Предвижда се ново съоръжение. Съоръжението трябва да бъде разположено на естествен терен с дървесна и храстова	Външно ограждение с площ мин. 200 кв.м

		мечки. Съгласно Графичната част на Обемно устройственото решение	растителност. Животни 1 мъжко и 1 женско. Вътрешно пространство – мин. 40кв.м.	
	Дива котка (Felis silvestris)	Предвижда се ново съоръжение - Изграждане на ново съоръжение на мястото на старата клетка за мечки, съгласно Графичната част на Обемно устройственото решение	Укритие тип "бърлота"	Външно ограждение с площ 100 кв.м (волиера)
	Вълк (Canis lupus)	Пространството на север от голямата волиера за смесена	Предвижда се ново съоръжение на естествен терен укритие	Външно ограждение с площ мин. 260 кв.м

		експозиция от птици и на изток от обитанието за сурикати.	тип "бърлота". Периметърът на съоръжението трябва да бъде ограден с метални пана с височина 3м и кльон 0.8м върху бетонов фундамент с достатъчна дълбочина против прокопаване. Съоръжението трябва да бъде разделено на две зони с преходна врата. Това ще даде възможност след раждане младите индивиди да бъдат отделени и оглеждани отделно. Отвътре металните пана трябва да бъдат подсигурени от	
--	--	--	---	--

			електропастир. Не е необходима покривна конструкция. Светлите отвори на паната трябва да са 5/20 см. Вълците устройват леговищата си чрез копаене в терена и вместо да се изгражда обслужваща сграда (укритие), трябва да бъдат изградени две „бърлоги“ от по 3 м², непропускащи вода и влага - от естествени материали (камък, дърво или канализационни тръби с голям диаметър, декорирани с камъни), които животните ще	
--	--	--	---	--

			ползват за укритие при неблагоприятни атмосферни условия и при раждане, както и могат да се използват за изолация. По този начин напълно се удовлетворяват техните биологични изисквания, визията на съоръжението става по-добра и е много по-евтино за изпълнение.	
	Видра (<i>Lutra lutra</i>)	Изграждане на ново съоръжение, на естествен терен с водна площ, в пространството в най-северната, централно	Укритие тип "бърлота". Изисквания - Наредба № 6, чл. 2, ал. 1, т. 9. Воден басейн със стъклена преграда при зоната за визуален	Външно ограждение с площ мин. 320 кв.м

		разположена част на зоопарка.	контакт с видрите като се предвиди видимо ниво на водата 100 см. Да се проектира допълнителни отводнителна и филтърна система	
	Водоплаващи птици - Червеногуша (гъска Branta ruficollis) Смесена колекция с с ням лебед (Cygnus olor).	Ограждане на ново съоръжение за смесена експозиция от водоплаващи птици извън територията на съществуващите граници на Зоопарк Шумен при изкуствения водоем до зоопарка.	Укрития	Волиера извън територията на зоопарка.

	Пъстър пор	Изграждане на ново съоръжение, на естествен терен с водна площ. Разполага се в най северната част на зоопарка.	Укритие тип "бърлота".	Външно ограждение с площ 150 кв.м
--	------------	--	------------------------	-----------------------------------

➤ **СЪЩЕСТВУВАЩИ ОГРАЖДЕНИЯ, ПОДЛЕЖАЩИ НА РЕКОНСТРУКЦИЯ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ЗООПАРК „КЪОШКОВЕТЕ“ В ЗОНА „БЪЛГАРИЯ“**

Номер на ограждението, съгласно Графичната част	Вид на ограждението	Местоположение на ограждението	Изисквания и препоръки съгласно План за развитие	Площи съгласно обемно устройственото решение

	Смесена колекция Муфлон (Ovis musimon) Дива коза (Rupicapra rupicapra) и Див заяк (Lepus europaeus)	На мястото на камерунската коза	Препроектиране и реконструкция на предпазната ограда. Необходимо е при проектирането на обитанията да се проектират и алеи за посетителите, тъй като към настоящия момент достъпа на посетители е ограничен, ВиК и Ел инсталации. Вътрешните пом. да се преместят, така че гледачите да не минават през огражденията.	
	Медночервена	На мястото на	Обитанието да се	

	шуменска овца (Ovis aries) Смесена експозиция с черна шуменска кокошка (Gallus gallus domesticus).	камерунската коза	оформи като „фермерски кът“, Покривът на укритието за животни, може да се проектира като площадка за наблюдение от посетителите до която се стига по стълби. Ограждението трябва да е на естествен терен. Не е необходимо отопление, ВиК и Ел. инсталации.	
--	--	-------------------	--	--

➤ **СЪЩЕСТВУВАЩИ ОГРАЖДЕНИЯ, УДОВЛЕТВОРЯВАЩИ ИЗИСКВАНИЯТА НА СЪОТВЕТНИЯ ХАБИТАТ**

Номер на ограждението,	Вид на ограждението	Местоположение на ограждението	Изисквания и препоръки съгласно	Площи съгласно обемно
---------------------------	------------------------	-----------------------------------	------------------------------------	--------------------------

----- www.eufunds.bg -----

Проект „Техническа помощ за инвестиции в Зоопарк „Кьошките“ - Шумен е финансиран по Програма „Околна среда“ 2021-2027 г., съфинансирана от Европейския фонд за регионално развитие на ЕС

съгласно Графичната част			План за развитие	устройственото решение
	Дългоносо (носато) мече (Nasua nasua)	Описано по - горе	Удовлетворени	Външно пространство 36 м ²
	Котешки лемур	Описано по - горе	Удовлетворени	Външно пространство 50 м ² , вътрешно пом. 20 кв.м.
	Смесена колекция Декоративен заек и Морско свинче	Описано по - горе	Удовлетворени	Външно пространство 10 м ² , вътрешно пом. бърлога
	Чинчила (Chinchilla lanigera)	Описано по - горе	Удовлетворени	Осигурено пространство 1 кв.м.- клетка
	Чилийска катерица	Описано по - горе	Удовлетворени	Осигурено

	Дегу (Octodon degus)			пространство 1 кв.м.- клетка
	Мутации на обикновенна катерица	Описано по – горе – част от общо съоръжение - ново	Удовлетворени	Осигурено пространство 10 кв.м.- клетка
	Смесена колекция: Паун, Тракийски кеклик, колхидски фазан, златен фазан и папгал монах	Описано по – горе – част от общо съоръжение - ново	Удовлетворени	Обитанието е ново построена обширна волиера от 217 м ² площ и 13 м ² вътрешно помещение. Разположена е от дясно на алеята между обитанията за носати мечета и сурикати, но на по-висока кота.

➤ **СЪЩЕСТВУВАЩИ ОГРАЖДЕНИЯ, ПОДЛЕЖАЩИ НА РЕКОНСТРУКЦИЯ ИЛИ ДОВЪРШВАНЕ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ЗООПАРК „КЪОШКОВЕТЕ“ ИЗВЪН ЗОНА „БЪЛГАРИЯ“**

	Вид на ограждението	Местоположение на ограждението	Нормативни изисквания съгласно План за развитие	Площи съгласно обемно устройственото решение
	Смесена колекция: <i>папагал корела</i> (<i>Nymphicus hollandicus</i>), <i>калифорнийски</i> <i>пъдпъдък</i> (<i>Callipepla californica</i>), <i>масков</i> <i>вирджински</i> <i>пъдпъдък</i> (<i>Colinus</i>	Ограждението е съществуващо, разположено разположено на север от обитанието за диамантен фазан	Удовлетворени	

	<i>virginianus)</i>			
	Сурикат (Suricata suricatta)	Ограждението съществуващо.	е Препроектиране и реконструкция, като се прокопае тунел под стълбите за голямата волиера за птици за да се разшири експозиционният двор, като част от зелената площ, разположена южно от стълбите към волиерата.	Външно ограждение с площ 15 кв.м, вътрешно помещение с площ 5 кв.м
	Черноопашато прерийно кученце	Извеждане от сегашното обитание и настаняване в новопостроеното за тях	Да се проектира на естествен терен.	Външно ограждение не се изисква, вътрешно помещение с площ 12,00 кв.м

➤ **НОВОПРЕДВИДЕНИ СГРАДИ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ЗООПАРК „КЪОШКОВЕТЕ“**

	Вид на сградата	Местоположение на сградата	Обемно решение и Функционална организация	Площи съгласно обемно устройственото решение
	Административно - битов комплекс с информационно – образователен и научно изследователски център и ветеринарномедицинска амбулатория (с панорамна тераса и асансьор водещ до повдигната алея) от	Предвижда се сградата да се разполага на фургоните на ветеринарната служба и изолатора	Сградата трябва да е решена на два етажа Трябва да е осигурена възможност за обособяване на павилион или магазин за сувенири, тоалетни, зона „стая за майки“, информационно-образователен център, административно – битов сектор с необходимите работни офиси за управител,	РЗП- 350 - 550 кв.м

	панорамна тераса да се осигурят стационарни бинокли за изгледи към всички хабитати.		зооинженер, биолог, стая за почивка на работниците и необходимите санитарни възли – съблекални, бани и тоалетни за жени и мъже, както и ветеринарна амбулатория. Тоалетните за посетителите трябва да в близост до вход- изхода за посетители, като част от тях трябва да бъде осигурен и санитарен възел достъпен за ЛНП. Зоната „стаята за майки“ трябва да съдържа помещение, осигурено с маса за повиване, кът за хранене на бебета. Създаване на добри условия за работа и изпълнение изискванията на	
--	---	--	--	--

			чл. 60, (2), т. 9 от ЗБР	
	Периметрова ограда	Наличната предпазна ограда по периметъра на зоопарк „Кьошките“ е добра по отношение на безопасността – „предотвратяване на бягството на животни или навлизане в загражденията на външни хищници“. Тя е изградена от заварени метални пана с височина 2,4 м, в които има заварени метални арматури, формиращи светъл отвор 25/25 см.	Необходимо е обаче върху предпазната ограда да се постави плетена метална мрежа със светъл отвор 3/3 см на височина поне 1,5 м, за да се изпълнят изискванията на чл. 3, т. 5 – „изгражда съоръжения и предприема мерки за предотвратяване навлизането на вредители и хищници при животните от колекцията“ Възможно решение е да се изгради втора ограда с светъл отвор на паната 3/3 см. на разстояние от съществуващата 1,8 0-2,2 м и	Дължина на оградата- 849,30 м

			по този начин да се осигури служебна пътека за обход на огражденията от задната страна.	
--	--	--	---	--

➤ **АЛЕЙНА МРЕЖА И ИНСТАЛАЦИОННА ОСИГУРЕНОСТ НА ПЛОЩАДКАТА**

	Обект на интервенция	Изисквания за осигуреност	Площ
	Алейна мрежа	Да се предвиди реконструкция на алейната мрежа, като основна цел е алеите да бъдат организирани така че да присъства „момента на изненада“. Хабитатите на животните не трябва да бъдат „открити“ за посетителя през цялото време. Настилката да се предвиди да бъде лесна за поддръжка и естетически издържана.	703 кв.м
	Парково осветление	Да се изгради нова, самостоятелна инсталация на парково осветление, която да се съобрази с	8000 кв.м

		композиционното решение на огражденията. Същото да се изпълни от стоманено - тръбни стълбове с диодни, енергоспестяващи осветителни тела. Височината на стълбовете по главните пешеходните алеи и около детските площадки 4м. Около второстепенните алеи осветлението да се предвиди ниски паркови осветители. 50% от парковото осветление да се предвиди фотосоларно.	
	Водоснабдяване и канализация	Да се довърши ВиК площадкова мрежа. Водите за поливните системи , противопожарни нужди и за водните площи към огражденията да се предвиди да се осигурят от собствен водоизточник. проектиране и изграждане на връзка от водопреносна тръба, преминаваща в близост до зоопарка, която се захранва от изкуствен водоем събиращ естествено течаща вода и проектиране и изграждане на трайна ВиК инсталация до всички обитания и водни площи.	8000 кв.м

	Електроснабдяване и слаботокови инсталации	Към момента обекта разполага с мощност от 15 Кв.ч.съществуващото електро захранване. След реализиране на пълната реконструкция на зоопарка и особено след изграждане на адмистративно-битов комплекс с информационно-образователен център и ветеринарномедицинска амбулатория, тази мощност ще е крайно недостатъчна. Своеверременно следва да се изиска становище за присъединяване на зоопарка към електроразпределителната мрежа и осигуряване на нова предоставена електро мощност. Да се потърси възможност по покривите на сградите да се монтират фотосоларни панели за частично задоволяване на собствените нужди от електрически мощности.	8000 кв.м
	Рехабилитация на зелени площи, поливна система, ландшафтни композиционни	Разполагането на новата дървесна растителност да е съобразено със следните изисквания: -спазване на нормативни отстояния от сгради, съоръжения и имотни граници;	1162 кв.м

	елементи	-регулируемо засенчване на алеите и други зони, които изискват това условие; -визуална изолация на обекта от съседните територии; -възможност за оформяне на отделни пространства и зони. - търсеният ефект на изненада- растителността се явява като естествена бариера не позволяваща на посетителите да се виждат през огражденията. По този начин се създава визуална измама за мащабите на ограждението.	
--	----------	---	--

➤ ВИЗУАЛНА ИНФОРМАЦИЯ

Предвижда се система за визуална информация. Системата се предвижда да се разработи в следните нива:

- ✚ Информационни табла даващи информация за видовете от колекцията – на български, на английски и на Брайл.
- ✚ Информация за организация на зоопарка, алейната мрежа, местата на хабитатите, детски площадки и места за хранене и активна почивка - на български, на английски и на Брайл. За алейната мрежа да се даде информация за вида на настилките и общодостъпния маршрут.
- ✚ Информация за начина на действие при форсмажорни обстоятелства – пожар, земетресение, бягство на животно и др. - на български, на английски и на Брайл.

➤ ИНТЕРАКТИВНА СРЕДА

На територията на зоопарка да се осигури безплатно покритие от високоскоростен WiFi. Чрез мрежата и срещу заплащане за ползване на безжичен приемник, ще се осигури възможността за посетителите за ползване на електронен гид на минимум шест езика.

➤ ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ

Предвижда се да се монтират стрингове от фотоволтаични панели за захранване на сгради, ползващи енергия в светлата част на денонощието.

Районното осветление ще се раздели на дежурно – захранено от районната електромрежа, а останалото да се базира на LED технология, като осветителните тела да се оборудват с фото соларен панел и акумулатори.

➤ ОБЩОДОСТЪПНА СРЕДА

Настилките и вертикалната планировка на всички алеи привеждат към изискванията на Наредба № РД 02-20-2 от 2021г. за определяне изискванията за достъпност и универсален дизайн на елементите на достъпната среда в урбанизираната територия и на сградите и съоръженията.

Поради изключително сложния терен да се изследва възможността от изграждане на повдигнати от тера алеи, оборудвани с електромеханични подемици. Тези алеи и евентуално мостове да осигурят подходящ изглед към огражденията.

➤ **БЕЗОПАСНА СРЕДА**

Около всички хабитати, волиери и ограждения да се проектира охранителен декоративен парапет на мин. разстояние от 1,2 м. от основната ограда.

Да се предвидят електропастири на всички открити ограждения. Същите да се означат с табели за опасност от токов удар.

За отворите и сифоните за изпускане на водата при почистване от водни площи да се проектират предпазни решетки като гъстотата и големината на отворите на решетките да са съобразени с големината на животните.

➤ **НЕРАЗДЕЛНИ ЧАСТИ КЪМ ОБЕМНО – УСТРОЙСТВЕНОТО ПРОУЧВАНЕ**

Неразделни части от настоящото задание са:

- ✚ План за развитие зоопарк Шумен;
- ✚ План на колекцията на зоопарк Къшкочеве.
- ✚ Обемно – устройствено решение Графична част-М1:500
- ✚ Финансова прогноза за реализиране на обемно устройственото решение

➤ **НОРМАТИВНА УРЕДБА**

1. ЗУТ
2. ЗБР;
3. Закон за енергията от възобновяемите източници
4. Наредба № 7 от 22 декември 2003 г. за правила и нормативи за устройство на отделните видове територии и устройствени зони;
5. Наредба № 6 от 23.10.2003 г. за минималните изисквания и условия за отглеждане на животни в зоологически градини и центрове за отглеждане и размножаване на защитени видове животни;
6. Препоръчителните мерки и пространствени изисквания на ЕАЗА;
7. Наредба № РД-02-20-2 от 26 януари 2021 г. за определяне на изискванията за достъпност и универсален дизайн на елементите на достъпната среда в урбанизираната територия и на сградите и съоръженията
8. Наредба № 1 от 12 януари 2009 г. за условията и реда за устройството и безопасността на площадките за игра;
9. Наредба № 1 от 27 май 2010 г. за проектиране, изграждане и поддържане на електрически уредби за ниско напрежение в сгради;
10. Наредба № РД-02-20-3 от 9 ноември 2022 г. за техническите изисквания към енергийните характеристики на сгради;
11. Наредба № 4 от 17 юни 2005 г. за проектиране, изграждане и експлоатация на сградни водопроводни и канализационни инсталации
12. Наредба за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали от 2012 г.
13. Наредба № 2 от 22 март 2004 г. за минималните изисквания за здравословни и безопасни условия на труд при извършване на строителни и монтажни работи;
14. Наредба № Из-1971 от 29.10.2009 г. за строително-технически правила и норми за осигуряване на безопасност при пожар
15. Наредба № 4 от 21 май 2001 г. за обхвата и съдържанието на инвестиционните проекти;

Препоръчителни документи за изпълнение:

в техническата спецификация):

16. EAZA Membership and Accreditation Manual (Членство в EAZA и наръчник за акредитация) - Това ръководство е разработено, за да служи като ръководство за всеки, който се интересува или участва в процедурата за членство и акредитация на EAZA: потенциални членове, съществуващи членове, проверяващи, комисии, служители на EAZA и широката общественост.
17. EAZA Standards for the Accommodation and Care of Animals in Zoos and Aquaria (Стандарти за настаняване и грижи за животните в зоологическите градини и аквариумите) – По своята същност документът е свързан с изпълнение на изискванията на Директива 1999/22/EC.
18. Регламент (ЕС) № 1143/2014 на Европейския Парламент и на Съвета от 22 октомври 2014 година относно предотвратяването и управлението на въвеждането и разпространението на инвазивни чужди видове.
19. Регламент за изпълнение (ЕС) 2015/1866 на Комисията от 13 октомври 2015 година – т 13 октомври 2015 година за определяне на подробни правила за прилагането на Регламент (ЕС) № 511/2014 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на регистъра на колекциите, наблюдението за спазване на задълженията от страна на ползвателите и най-добрите практики
20. Документ за добрите практики във връзка с Директивата на ЕС за зоологическите градини - Документът се състои от три основни глави:

В глава 1 е предоставено историческо обобщение на развитието на зоологическите градини, като те са поставени в контекста на развиващата се политика за опазване на биологичното разнообразие.

В глава 2 се разглеждат петте консервационни мерки, изложени в член 3 от Директивата, които държавите членки са длъжни да

реализират на практика. В полза на държавите членки и заинтересованите страни са представени подробни данни, примери и инструменти с открит достъп.

В глава 3 се разглеждат съответните разпоредби за прилагане и изпълнение, изложени в членове 4—9 от директивата, и са дадени примери на добра практика за разработване и експлоатация на системи за инспектиране на зоологическите градини.

Документите от раздела не обхващат цялата нормативна база на която изпълнителя следва да разработи инвестиционния проект. Проектът следва да отговаря чл.169 от ЗУТ.

Изготвил: *арх. Деница Душкова*

ландш. арх. Веселин Шахънов

инж. Емил Петков